

Av. Kübra ÇAPKIN IŞKIN

İŞÇİLERİN EKONOMİK KRİZ DÖNEMLERİNDE KORUNMASI

**FİLİZ KİTABEVİ
İSTANBUL
2026**

Filiz Kitabevi Basım Yayın Dağıtım
Petrol Ürünleri San. ve Tic. Ltd. Şti.
Genel Yayın No | General Publication Number: 1312
Sertifika no | Certificate Number: 77398

Filiz Kitabevi

Yayın No | Publication Number: 2026/62

Kitap Adı: İşçilerin Ekonomik Kriz Dönemlerinde Korunması
Book Title: Protection Of Employees In Times Of Economic Crisis
ISBN: 978-625-5697-48-6
DOI: doi.org/10.64161/filiz.9786255697486

Yazar(lar) | Author(s): Kübra ÇAPKIN IŞKIN orcid.org/0009-0007-8503-9519
Kurum | Institution: İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Özel Hukuk Anabilim Dalı,
Istanbul University

Konu Kategorisi | Subject Categories: Hukuk, İş Hukuku, Sosyal Güvenlik Hukuku | Law, Labour Law,
Social Security Law

Yayın Türü | Publication Type: Kitap | Book - Monograph
Yayın Dili | Language: Türkçe | Turkish
Ebat | Dimensions: 16 x 23 cm
Baskı Sayısı | Edition: 1
Sayfa Sayısı | Pages: 183

Yayın Tarihi | Publication Date: Mayıs 2026 | May 2026
Yayın Yeri | Place of Publication: İstanbul, Türkiye
Mizanpaj | Layout: Vildan YAVUZ
Baskı ve Cilt | Printing and Binding: Filiz Kitabevi Basım Yayın Dağıtım
Petrol Ürünleri San. ve Tic. Ltd. Şti.
(Sertifika no: 77398)

© All rights reserved | Filiz Kitabevi Basım Yayın Dağıtım Petrol Ürünleri
San. ve Tic. Ltd. Şti.

Filiz Kitabevi Basım Yayın Dağıtım
Petrol Ürünleri San. ve Tic. Ltd. Şti.
Mollahüsrev Mah. Cemalyener Tostyalı Cad. No: 57A
Vefa-Fatih / İstanbul • Tel: +90 (212) 527 07 18
www.filizkitabevi.com • bilgi@filizkitabevi.com

ÖNSÖZ

Bu eser, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Özel Hukuk Anabilim Dalı Yüksek Lisans Programı kapsamında, Doç. Dr. Ayşe Ledün Akdeniz danışmanlığında hazırlanan; Doç. Dr. Ender Gülver ve Doç. Dr. Şebnem Kılıç'ın da yer aldığı jüri önünde 03.02.2026 tarihinde savunularak oy birliğiyle başarılı bulunan *“İşçilerin Ekonomik Kriz Dönemlerinde Korunması”* konulu yüksek lisans tezine dayanmaktadır.

Ekonomik kriz dönemleri, iş ilişkilerinde taraflar arasındaki dengenin daha hassas ve kırılgan hâle geldiği süreçlerdir. Bu tür zamanlarda işçilerin korunmasına yönelik hukuki mekanizmaların önemi daha belirgin hâle gelmekte; mevcut düzenlemelerin kapsamı, yeterliliği ve uygulamadaki etkinliği ayrıca incelenmesi gereken bir alan olarak ortaya çıkmaktadır. Bu çalışmada, işçilerin ekonomik kriz koşullarında korunmasına ilişkin başlıca hukuki araçlar genel çerçevesiyle ele alınmış ve konu bu doğrultuda değerlendirilmiştir.

Çalışmanın hazırlanmasında, değerli danışman hocam Doç. Dr. Ayşe Ledün Akdeniz'in akademik birikimi, yol gösterici rehberliği ve özenli yaklaşımı büyük rol oynamıştır. Hazırlık ve gözden geçirme safhalarında sunduğu bilimsel bakış, titiz okumaları ve yapıcı önerileri, eserin olgunlaşmasına yön vermiştir. Kendisine bu vesileyle saygı ve teşekkürlerimi sunarım.

Tez savunmam sırasında görüşleri ve önerileriyle eseri zenginleştiren jüri üyeleri Doç. Dr. Ender Gülver ve Doç. Dr. Şebnem Kılıç'a teşekkür ederim.

Hukuk Fakültesini kazandığım ilk günden bu yana, bir hukukçu olma yolculuğumda bana koşulsuz inanan ve desteğini esirgemeyen başta annem Suzan Çapkın ve babam Suat Çapkın olmak üzere kardeşlerime ve tüm aileme minnettarım. Maddi imkânların ötesinde, bana duydukları güven, verdikleri moral ve hiç azalmayan teşvikleri, bugün bulunduğum noktaya ulaşmamda büyük pay sahibi olmuştur. Ayrıca dostlukları, iyi dilekleri ve manevi katkılarıyla bu dönemi daha anlamlı kılan tüm arkadaşlarıma da teşekkür ederim.

Sevgili eşim Oğuzhan Işkın'ın eserin yazım sürecindeki desteği benim için özel bir yere sahiptir. Akademik ve mesleki sorumlulukların iç içe geçtiği bu zorlu dönemde, bana daima anlayış, sabır ve özenle eşlik etmiş; en yorulduğum ve zorlandığım anlarda dahi devam edebilmem için beni cesaretlendirmiştir. Aldığım her kararda yanımda olduğunu bilmek, benim için güçlü bir motivasyon kaynağı olmuş; bu çalışmayı

tamamlayabilmemde bana ayrıca dayanak olmuştur. Kendisine sevgiyle ve içtenlikle teşekkür ederim.

Bu çalışma, yalnızca akademik bir emeğin ürünü olmanın ötesinde, hayatımın en özel ve anlamlı evrelerinden birine tanıklık eden hatıraların da izlerini taşımaktadır. Bu nedenle eseri, hayatımıza henüz gelmeden umut ve mutluluk katan, varlığıyla bu günleri daha da özel kılan bebeğimize sevgiyle ithaf ediyorum.

İstanbul, Mayıs 2026
Kübra ÇAPKIN IŞKIN

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	III
İÇİNDEKİLER.....	V
KISALTMALAR LİSTESİ	XI
GİRİŞ	1

BİRİNCİ BÖLÜM

İŞÇİNİN KORUNMASI: TARİHSEL SÜREÇ, GEREKLİLİK VE ULUSLARARASI DÜZENLEMELER

I. İŞÇİNİN KORUNMA İHTİYACININ TEMELLERİ	3
II. EKONOMİK KRİZ DÖNEMLERİNDE İŞÇİNİN KORUNMA İHTİYACININ BELİRGİNLEŞMESİ	12
III. ULUSLARARASI BELGELER ÇERÇEVESİNDE EKONOMİK KRİZ DÖNEMİNDE İŞÇİLERİN KORUNMASI.....	14
A. Genel Olarak.....	14
B. Birleşmiş Milletler Sözleşmeleri	14
C. Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO) Sözleşmeleri	15
1. Ücretin Korunması Hakkında 95 Sayılı Uluslararası Çalışma Sözleşmesi ...	16
2. 85 Sayılı Ücretin Korunması Hakkında Tavsiye Kararı	18
3. İşverenin Ödeme Güçlüğüne Düşmesi Durumunda İşçilik Alacaklarının Korunmasına İlişkin 173 Sayılı Sözleşme.....	18
a. Genel Olarak	18
b. İmtiyaz Yoluyla Koruma	19
c. Garanti Fonu Aracılığıyla Koruma	21
4. İşçilik Alacaklarının Korunmasına Yönelik 180 Sayılı Tavsiye Kararı	22
5. 94 No'lu Çalışma Şartları (Kamu Sözleşmeleri) Sözleşmesi	25

D. Avrupa Konseyi Sözleşmeleri	26
1. Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi	26
2. Avrupa Sosyal Şartı	27
3. Gözden Geçirilmiş Avrupa Sosyal Şartı	28
E. Avrupa Birliği Düzenlemeleri	30
1. Genel Olarak	30
2. İşverenin İflası Durumunda Çalışanların Korunmasına İlişkin Avrupa Birliği Yönergesi (2008/94 Sayılı AB Yönergesi)	31

İKİNCİ BÖLÜM

EKONOMİK KRİZ DÖNEMİNDE İŞÇİNİN KORUNMASI AMACIYLA DÜZENLENEN HAKLAR VE KORUYUCU MEKANİZMALAR

I. İŞÇİYE SAĞLANAN KORUYUCU HAKLAR	37
A. İşçinin İş Görmekten Kaçınma Hakkı	37
1. Genel Olarak	38
2. İş Görmekten Kaçınma Hakkı ve Koşulları	41
a. İşçinin Ücretinin Ödenmemesi	42
(1) Ücretin Kapsamı	42
(2) Hakkın Doğumu İçin Öngörülen Yirmi Günlük Süre	44
b. Mücbir Sebebin Etkisi	46
c. Ekonomik Krizin İşveren Yönünden Mücbir Sebep Sayılıp Sayılmaması Üzerine	47
d. İşçinin Kişisel Kararı	48
e. İşçinin İş Görmekten Kaçınma Eylemi	49
(1) İşçinin Bildirim Yükümlülüğü	49
(2) İşçinin İş Görmekten Kaçınma Hakkının Kullanılma Biçimi	50
3. İşçinin İş Görmekten Kaçınmasının İş Sözleşmesinden Doğan Karşılıklı Edimler Üzerindeki Etkisi	52
4. İş Görmekten Kaçınma Hakkını Kullanan İşçiler Bakımından Fesih ve İkame İşçi Yasağı	58
B. İşçinin İş Sözleşmesini Haklı Nedenle Fesih Hakkı	60
1. Genel olarak	60

2. Ücretin Ödenmemesi, Eksik veya Geç Ödenmesi Nedeniyle İşçinin İş Sözleşmesini Haklı Nedenle Feshi	61
3. İşçinin İş Sözleşmesini Haklı Nedenle Feshinin Sonuçları	68
C. İşçinin İşçilik Alacaklarını Talep Hakkı.....	69
1. İşçilik Alacaklarının Dava Yoluyla Talebi	69
a. Genel Olarak	69
b. İş Uyuşmazlıklarında Zorunlu Arabuluculuk	70
c. Dava	76
2. İşçilik Alacaklarının Takip Yoluyla Talebi	77
a. Genel Haciz Yoluyla İlamsız İcra	77
b. İlamlı İcra	78
c. İşçinin İşverenin İflasını Talep Etmesi Yoluyla Takip.....	80
3. İşçilik Alacaklarında Faiz Talebi	80
D. İşçinin Hapis Hakkı	84
1. İşçinin Hapis Hakkını Kullanmasının Şartları	85
a. İşverenin Borcunun Muaccel Olması	85
b. İşçinin, İşverenin Rızasıyla Zilyet Olması	85
c. Hapis Hakkının Kullanılacağı Eşya ile İşçinin Ücret Alacağı Arasında Bağlantı Bulunması.....	86
d. İşçinin Hapis Hakkından Feragat Etmemiş Olması	86
2. Hapis Hakkının Kullanılmasının Hüküm ve Sonuçları	86
3. Hapis Hakkının Sonlandırılması.....	87
E. Kanuni Rehin Hakkı	88
II. İŞÇİYİ KORUYUCU HUKUKİ MEKANİZMALAR.....	89
A. Kısa Çalışma ve Kısa Çalışma Ödeneği	89
1. Kısa Çalışma	89
a. Genel Olarak	89
b. Kısa Çalışma Uygulamasının Koşulları	90
(1) 4447 sayılı Kanun'a göre Sigortalı Sayılan İşçinin Çalıştığı Bir İşyerinin Varlığı.....	91
(2) Genel Ekonomik, Bölgesel ve Sektörel Kriz, Salgın ve Zorlayıcı Nedenlerin Varlığı	91

(3) İşyerindeki Çalışma Süresinin Geçici Olarak Önemli Ölçüde Azaltılması, Faaliyetlerin Kısmen veya Tamamen Durması	93
c. Kısa Çalışma Talebi	94
d. İşverenin Talebinin Değerlendirilmesi	95
e. Kısa Çalışmanın Hükümleri	97
(1) İş Sözleşmesine Etkisi Yönünden	97
(2) Süre Yönünden	103
2. Kısa Çalışma Ödeneği	104
a. Kısa Çalışma Ödeneğinden Yararlanma Koşulları	104
b. Kısa Çalışma Ödeneği Miktarı ve Yararlanma Süresi	105
c. Kısa Çalışma ve Kısa Çalışma Ödeneğinin Denetimi	108
B. İşçinin Ücretinin Kamu Otoritesi Tarafından Doğrudan Korunması	109
C. İşçinin Munzam Zararını Talep Etmesi	113
1. Koşulları	114
2. İşçi Açısından Munzam Zararın İspatı Sorunu	115

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

EKONOMİK KRİZ DÖNEMLERİNDE İŞÇİLERİN YARARLANABİLECEĞİ HUKUKİ DÜZENLEMELER

I. GENEL OLARAK	123
II. İŞÇİLİK ALACAKLARINA İMTİYAZ SAĞLANMASI	124
III. İŞÇİNİN ÜCRET GARANTİ FONU'NDAN YARARLANMASI	129
A. Ücret Garanti Fonu'nun Finansmanı	131
B. Ücret Garanti Fonu'ndan Yararlanma Koşulları	131
1. İşverenin Ödeme Güçlüğü İçinde Bulunması	131
2. İşçinin 4447 sayılı İşsizlik Kanunu'na Göre Sigortalı Sayılması	132
3. İşçinin Bir Yıl Aynı İşyerinde Çalışmış Olması	134
4. İşçinin Ödenmeyen Ücret Alacağının Bulunması	136
5. İşçinin Türkiye İş Kurumuna Başvurması	136
C. Ücret Garanti Fonu Tarafından Ödenen Ücrete Dair Sınırlamalar	137
D. İşçinin Kuruma Başvurusunun Denetlenmesi	140
E. Türkiye İş Kurumu'nun Ödeme Yapması	140

F. Ücret Garanti Fonu'ndan Ödenen Ücretin Rücu Edilmesi	140
G. İşçinin Başvurusunun Reddedilmesi	141

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

KARŞILAŞTIRMALI HUKUKTA İŞÇİLERİN YARARLANABİLECEĞİ HUKUKİ DÜZENLEMELER

I. BİRLEŞİK KRALLIK	143
A. Ulusal Sigorta Fonu (National Insurance Fund)	143
B. Öncelikli Alacak	145
II. FRANSA	146
A. Fransız Ücret Garanti Fonu (Association Pour La Gestion Du Régime De Garantie Des Créances Des Salariés).....	146
B. Fransa'da İşçilik Alacaklarının Öncelikli Olması	147
III. ALMANYA	148
A. Ödeme Aczi Ücreti (Insolvenzgeld)	148
B. Öncelikli Alacak	149
IV. KARŞILAŞTIRMALI HUKUKTAKİ DÜZENLEMELER ÜZERİNE GENEL BİR DEĞERLENDİRME	149
SONUÇ	151
KAYNAKÇA	155

KISALTMALAR LİSTESİ

AB	: Avrupa Birliği
ABD	: Amerika Birleşik Devletleri
AGS	: Association Pour La Gestion Du Régime De Garantie des Créances des Salariés
a.g.e.	: Adı geçen eser
a.g.m.	: Adı geçen makale
AÜHFD	: Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi
Basın İşK.	: Basın İş Kanunu
BK	: Borçlar Kanunu
bkz.	: Bakınız
C.	: Cilt
c.	: Cümle
DEÜHFD	: Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi
Deniz İşK.	: Deniz İş Kanunu
dn.	: Dipnot
DSİ	: Devlet Su İşleri
E.	: Esas
E.T.	: Erişim Tarihi
GGASŞ	: Gözden Geçirilmiş Avrupa Sosyal Şartı
HD.	: Hukuk Dairesi
HHFD	: Hacettepe Hukuk Fakültesi Dergisi
HMK	: Hukuk Muhakemeleri Kanunu
HUAK	: Hukuk Uyuşmazlıklarında Arabuluculuk Kanunu
İİK	: İcra ve İflas Kanunu
ILO	: International Labour Organization

İSGK	: İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu
İşK.	: İş Kanunu
İMK	: İş Mahkemeleri Kanunu
K.	: Karar
KMÜ	: Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi
LTD.	: Limited
m.	: Madde
MESS	: Türkiye Metal Sanayicileri Sendikası
PSE	: Plan de Sauvegarde De l'emploi
PTT	: Posta ve Telgraf Teşkilatı Genel Müdürlüğü
RG.	: Resmî Gazete
RPS	: Redundancy Payments Service
S.	: Sayı
s.	: Sayfa
SGK	: Sosyal Güvenlik Kurumu
STSK	: Sendikalar ve Toplu İş Sözleşmesi Kanunu
ŞTİ.	: Şirket
T.	: Tarih
TBB	: Türkiye Barolar Birliği
TBK	: Türk Borçlar Kanunu
TCMB	: Türkiye Cumhuriyeti Merkez Bankası
TEDAŞ	: Türkiye Elektrik Dağıtım Anonim Şirketi
Tic.	: Ticaret
TL	: Türk lirası
TMK	: Türk Medeni Kanunu
TTK	: Türk Ticaret Kanunu
ÜGFY	: Ücret Garanti Fonu Yönetmeliği
vd.	: Ve devamı
Yarg.	: Yargıtay
Yön	: Yönetmelik
YÜHFD	: Yeditepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi